



The relationship between parents' psychological control and academic performance in secondary school students: The mediating role of achievement goal orientation and resilience

Saad Abbas Uodah¹ , Khodamorad Momeni² , Asie Moradi³

1. Ph.D Candidate in Psychology, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran. E-mail: suadah@uwoasit.edu.iq

2. Professor, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran. E-mail: kh.momeni@razi.ac.ir

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran. E-mail: asie.moradi@razi.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 07 November 2024

Received in revised form 05 December 2024

Accepted 09 January 2025

Published Online 22 June 2025

Keywords:

psychological control, resilience, achievement goal orientation, academic performance, students

ABSTRACT

Background: One of the goals of the education system is to nurture motivated, efficient, and purposeful learners. It is essential to examine the factors related to students' academic engagement and enhance it; thus, identifying factors that affect students' academic performance is crucial.

Aims: This study aims to investigate the relationship between parental psychological control and academic performance among secondary school students, with the mediating role of achievement goal orientation and resilience.

Methods: The research method was correlational, utilizing path analysis. The statistical population included all second secondary school students in Kermanshah city during the academic year 2023-2024. From this population, a sample of 235 students was selected through multi-stage cluster random sampling. Data were collected using the Parental Psychological Control Questionnaire (Soenens et al., 2010), Achievement Goal Orientation Questionnaire (Elliot & McGregor, 2001), Resilience Scale (Connor-Davidson, 2003), and Academic Performance Questionnaire (Pham & Taylor, 1999). Data were analyzed using path analysis with SPSS-24 and AMOS-24 software.

Results: The results indicate that the proposed model has a good fit. Psychological control has significant negative effects on resilience ($\beta = -0.504$), mastery-orientation ($\beta = -0.458$), and academic performance ($\beta = -0.18$). It also has a positive effect on performance-avoidance ($\beta = 0.473$). Additionally, resilience ($\beta = 0.286$) and mastery-orientation ($\beta = 0.293$) have positive effects on academic performance, while performance-avoidance has a negative effect ($\beta = -0.173$). Indirectly, psychological control negatively affects academic performance through resilience ($\beta = -0.144$), mastery-orientation ($\beta = -0.134$), and performance-avoidance ($\beta = -0.082$) ($p < 0.05$).

Conclusion: The findings suggest that psychological control, resilience, and goal orientation impact academic performance. Therefore, by raising awareness and providing education, it is possible to influence factors that affect students' academic performance and subsequently enhance it.

Citation: Uodah, S.A., Momeni, Kh., & Moradi, A. (2025). The relationship between parents' psychological control and academic performance in secondary school students: The mediating role of achievement goal orientation and resilience. *Journal of Psychological Science*, 24(148), 61-78. [10.52547/JPS.24.148.61](https://doi.org/10.52547/JPS.24.148.61)

Journal of Psychological Science, Vol. 24, No. 148, 2025

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.24.148.61](https://doi.org/10.52547/JPS.24.148.61)



✉ **Corresponding Author:** Khodamorad Momeni, Professor, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran.

E-mail: kh.momeni@razi.ac.ir, Tel: (+98) 9181323767

Extended Abstract

Introduction

Academic performance of students is a phenomenon linked to educational, psychological, and sociological factors. Consequently, academic performance can be enhanced through the identification and manipulation of each of these variables. Given that the extent of academic progress and performance is one of the criteria for the efficiency of the educational system, discovering and examining the variables affecting academic performance leads to a better understanding and prediction of effective variables in schools (Tamok et al., 1402; Sarvari et al., 1400; Rajayi et al., 1401).

Significant evidence suggests that parenting styles, as a fundamental part of the children's growth process, play an important role in their academic performance (Fan & Chen, 2018). Psychological control refers to parental behaviors that interfere with children's thoughts and feelings. Children who are psychologically controlled by their parents are more likely to exhibit maladaptive academic behaviors, such as a more negative attitude towards school (Gonzalez et al., 2002) and poorer grades (Soenens et al., 2012).

Another factor influencing academic performance is students' goals. Goal orientation can determine the level of performance (Ousnria et al., 2019). According to Ames (1992), the concept of achievement goal orientation represents a consistent pattern of an individual's beliefs, emotions, and attributions that cause them to approach situations in various ways, engage in activities, and eventually provide a response. Researchers have divided achievement goal orientation into mastery goal orientation—focused on developing new skills, learning new knowledge, and improving one's abilities—and performance goal orientation—focused on external evaluations, whether the individual is better than others, and outcomes (Kho et al., 2024).

Another factor that can play a very important role in students' academic performance is resilience (Cassidy, 2015). Resilient students, even in the face of stressful events and conditions that could put them

at risk for poor performance and potentially dropping out of school, have high motivation and good performance.

Considering that one of the goals of the education system is to nurture motivated, efficient, and purposeful learners, examining factors related to students' academic engagement and enhancing it seems necessary. Moreover, students are regarded as one of the important assets of any country, and attention to them and the quality of the educational system will lead to the growth and prosperity of any society. Given the above, the relationship between each of the variables of parental psychological control, achievement goal orientation, and resilience with academic performance has been separately examined, but there is limited literature examining the relationship between parental psychological control and both resilience and achievement goal orientation in students. Furthermore, there has not been a study explaining the relationship between these four variables together. Therefore, this study aimed to examine the mediating role of achievement goal orientation and resilience in the relationship between parental psychological control and academic performance among high school students in Kermanshah.

Method

The present research is fundamental in terms of purpose and descriptive in terms of methodology, employing correlational and path analysis. The statistical population included all high school students in Kermanshah during the academic year 1402-1403. From this population, a sample of 235 students was selected through multistage cluster random sampling. After preparing a list of schools, one girls' school and one boys' school were randomly selected from each district, and the questionnaires were distributed among the students. The inclusion criteria were: studying in the second year of high school, being aged 14 to 18 years, willingness to participate in the study, and completing the questionnaires. The exclusion criteria were: having psychological disorders (based on the students' academic records) and incomplete questionnaires. Prior to administering the questionnaires, both the schools' and participants' consents were obtained. The

questionnaires were distributed and collected by the researcher, and the participants were assured of the confidentiality of their personal information. The data were collected using the following questionnaires: Parental Psychological Control (Soenens et al., 2010), Achievement Goal Orientation (Elliot & McGregor, 2001), Resilience (Connor-Davidson, 2003), and Academic Performance (Pham & Taylor, 1999). Data were analyzed using path analysis in SPSS-24 and AMOS-24 software.

Results

Regarding the demographic information of the students, 101 (43%) were male and 134 (57%) were female. Among them, 70 were in the 10th grade, 80 in the 11th grade, and 85 in the 12th grade. A total of 150 students (63.8%) were studying experimental sciences, 49 (20.8%) were in mathematics, and 36 (14.8%) were in humanities.

Before analysis, path analysis assumptions including normal distribution, independence of errors, and multicollinearity were examined. To check the

normal distribution of the research variables, skewness and kurtosis of score distribution were used, which showed that the distribution of all variables' scores was normal (distribution range between -2 and +2). To check the independence of errors, the Durbin-Watson test was used, showing that there was no correlation between errors ($D.W = 1.54$, acceptable range between 1.5 and 2.5). To check for multicollinearity between independent variables, the Variance Inflation Factor (VIF) and Tolerance were used, which indicated no multicollinearity (VIF less than 10 and tolerance higher than 0.1).

Another assumption was the relationship between independent and dependent variables, which was examined using Pearson correlation. The results of the model analysis examining the relationship between parental psychological control and academic performance in high school students in Kermanshah, with the mediating roles of achievement goal orientation and adolescent resilience, are reported in Table 1.

Table 1. Results of Direct Relationships Between Research Model Variables

Independent Variable	Dependent Variable	Coefficient Estimate	Standard Error	T-Statistic	P-Value	Standardized Estimate
Psychological Control	Resilience	-0.493	0.055	-8.925	<0.001	-0.504
Psychological Control	Mastery-Approach	-0.498	0.063	-7.889	<0.001	-0.458
Psychological Control	Performance-Avoidance	0.552	0.067	8.208	<0.001	0.473
Psychological Control	Academic Performance	-0.173	0.047	-3.655	<0.001	-0.18
Resilience	Academic Performance	0.282	0.065	4.326	<0.001	0.286
Mastery-Approach	Academic Performance	0.261	0.051	5.141	<0.001	0.293
Performance-Avoidance	Academic Performance	-0.143	0.052	-2.766	0.006	-0.173

In the model examining the relationship between parental psychological control and academic performance among high school students in Kermanshah, with the mediating roles of achievement goal orientation and adolescent resilience, the indirect paths were analyzed using Sobel's method (1982).

The results are reported in Table 2. In this method, the indirect effect is calculated using the following formula, where aa is the effect of the independent variable on the mediator, and bb is the effect of the mediator on the dependent variable.

Table 2. Results of the Sobel Test for Indirect Relationships Between Research Model Variables

Path	Standardized Coefficient	Critical Ratio
Psychological Control ---> Resilience ---> Academic Performance	-0.144	-3.966
Psychological Control ---> Mastery-Approach ---> Academic Performance	-0.134	-4.507
Psychological Control ---> Performance-Avoidance ---> Academic Performance	-0.082	-3.009

The contents of Table 2 show that the critical ratio for all indirect relationships is outside the range of -1.96 to +1.96, and therefore all indirect relationships are significant.

Conclusion

Regarding the first finding of the study, it can be said that parental psychological control is related to

academic performance through achievement goal orientation, which is consistent with the studies of Zhao et al. (2019), Lou et al. (2018), Lee et al. (2012), and Midgley et al. (2000). This finding can be understood in light of attachment theory. Elliott and Reis applied Bowlby's theory in adulthood and argued that attachment relationships affect adults' motivation to meet competency needs (Elliott & Reis, 2003). Specifically, these theorists believe that secure attachment increases the motivation to pursue competence, the need to succeed in the face of tasks, mastery goals, and the willingness to work towards achieving goals. On the other hand, insecure attachment guides competency motivation into a self-protective concern to avoid incompetence, which manifests in fear of failure and performance-avoidance goals. Strategies of withdrawing parental love disrupt secure attachment, hinder the development of mastery orientation, and reduce the desire to acquire knowledge or improve skills. Additionally, empirical studies indicate that students' fear of failure is associated with perceived withdrawal of parental love (Bjørnberg et al., 2013). The second finding of the study showed that parental psychological control is related to academic performance through resilience, which is consistent with the studies of Hüsler (2013), Chang and Kinn (2017), Wang et al. (2007), and Lou et al. (2017). To explain these results, it can be said that in the educational environment, resilient students succeed at a high level despite social, cultural, and economic obstacles. Individuals with high resilience, due to higher self-esteem, show better academic adaptation and higher academic performance. Furthermore, resilient students, due to their psychological hardiness, view unpleasant events as opportunities for learning, feel more in control of their life events, and are therefore better able to maintain calm in stressful and critical situations, ultimately achieving better adaptation and higher academic success. Overall,

academic resilience helps individuals cope with factors leading to undesirable and poor academic performance, and while successfully adapting to the inevitable challenges and threats during their studies, they maintain their mental health and well-being, showing successful reactions.

The results of this study can show parents how psychological control can affect their children's academic performance. Considering the mediating role of achievement goal orientation and resilience, parents can adopt better strategies to support their children and focus on enhancing their autonomy and resilience instead of excessive control. Moreover, teachers and counselors can use these findings to develop educational and counseling programs that focus on strengthening students' achievement goal orientation and resilience. These programs can include activities and exercises that help students become more resilient to academic challenges and strengthen their intrinsic motivation.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is derived from the first author's PhD dissertation in Psychology at the Faculty of Psychology, Razi University. To uphold ethical principles in this research, information was collected after obtaining participants' consent. Participants were also assured of the confidentiality and protection of personal information and that results would be presented without mentioning names or detailed identities.

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author is the main researcher of this study. The second and third authors are the supervisors and advisers of the dissertation, respectively.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: Thanks to the supervisor, advisors, and study participants for their contributions.



رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان دوره دوم متوسطه: نقش میانجی جهت گیری هدف پیشرفت و تاب آوری

سعد عباس عوده^۱، خدامراد مومنی^{۲*}، آسیه مرادی^۳

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۲. استاد، گروه روانشناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۳. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۱۷

بازنگری: ۱۴۰۳/۰۹/۱۵

پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۲۰

انتشار برخط: ۱۴۰۴/۰۴/۰۱

کلیدواژه‌ها:

کنترل روانشناختی،

تاب آوری،

جهت گیری هدف پیشرفت،

عملکرد تحصیلی،

دانش آموزان

زمینه: یکی از هدف‌های نظام تعلیم و تربیت، پرورش یادگیرندگان با انگیزه، کارآمد و هدفمند است، بررسی عوامل مرتبط با درگیری تحصیلی دانش آموزان و ارتقاء آن ضروری به نظر می‌رسد؛ در همین راستا، شناسایی عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان بسیار حائز اهمیت است.

هدف: این پژوهش با هدف بررسی رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان دوره دوم با میانجی‌گری جهت‌گیری هدف پیشرفت و تاب آوری انجام شد.

روش: روش پژوهش حاضر همبستگی از نوع تحلیل مسیر بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود؛ از این جامعه نمونه آماری به حجم ۲۳۵ نفر از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شد. داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌های کنترل روانشناختی والدین (سوننس و همکاران، ۲۰۱۰)، جهت‌گیری هدف پیشرفت (الیوت و مک گریگور، ۲۰۰۱)، تاب آوری (کانر-دیویدسون، ۲۰۰۳) و عملکرد تحصیلی (فام و تیلور، ۱۹۹۹) گردآوری شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل مسیر در نرم‌افزارهای Amos-24 و Spss-24 تجزیه تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که مدل مفروض از برازش خوبی برخوردار است. کنترل روان شناختی تأثیرات منفی قابل توجهی بر تاب آوری ($\beta = -0.504$)، تسلط - گرایش ($\beta = -0.458$)، و عملکرد تحصیلی ($\beta = -0.18$) دارد. همچنین تأثیر مثبت بر عملکرد - اجتنابی دارد ($\beta = 0.473$). علاوه بر این، تاب آوری ($\beta = 0.286$) و تسلط - گرایش ($\beta = -0.293$) تأثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی دارند، در حالی که عملکرد - اجتنابی تأثیر منفی دارد ($\beta = -0.173$). به طور غیرمستقیم، کنترل روان شناختی از طریق تاب آوری ($\beta = -0.144$)، تسلط - گرایش ($\beta = -0.134$)، و عملکرد - اجتنابی ($\beta = -0.082$) بر عملکرد تحصیلی تأثیر منفی دارد ($p < 0.05$).

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که کنترل روانشناختی، تاب آوری و جهت‌گیری هدف بر عملکرد تحصیلی تأثیرگذار است، بنابراین با ایجاد آگاهی و آموزش می‌توان بر نتایج تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان تأثیر گذاشت و باعث افزایش عملکرد تحصیلی شد.

استناد: عوده، سعد عباس؛ مومنی، خدامراد؛ و مرادی، آسیه (۱۴۰۴). رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان دوره دوم متوسطه: نقش میانجی جهت‌گیری هدف پیشرفت و تاب آوری. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۴، شماره ۱۴۸، ۶۱-۷۸.

مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۴، شماره ۱۴۸، ۱۴۰۴. DOI: [10.52547/JPS.24.148.1](https://doi.org/10.52547/JPS.24.148.1)



© نویسنده گان.

✉ نویسنده مسئول: خدامراد مومنی، استاد، گروه روانشناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. رایانامه: kh.momeni@razi.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۸۱۳۲۳۷۶۷

مقدمه

عملکرد تحصیلی^۱ از جمله مسائلی می باشد که برای مدیران آموزشی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. اینکه چه عواملی بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان تأثیر می گذارد، یا سهم و مشارکت هر عامل چه اندازه است، همواره از حیطه های مورد علاقه پژوهشگران و روانشناسان تربیتی بوده است (خو و همکاران، ۲۰۲۴). عملکرد تحصیلی توانایی آموخته شده یا اکتسابی فرد حاصل از دروس ارائه شده یا به عبارت دیگر، توانایی آموخته شده یا اکتسابی فرد در موضوعات آموزشگاهی است؛ همچنین عملکرد تحصیلی به معنای نتیجه و ثمره تلاش فرد در رابطه با فعالیت های آموزش رسمی می باشد و در واقع همه ی کوشش های نظام آموزشی معطوف به این پدیده است. توانایی فراگیران برای کنترل فرآیند یادگیری در حال تبدیل شدن به یک پیش نیاز ضروری برای یادگیری است. بنابراین امروزه عملکرد تحصیلی به عنوان یکی از شاخصه های مهم در نظام آموزش و پرورش مشخص است. رشد و بهبود وضعیت عملکردی افراد در محیط های آموزشی همواره به عنوان یک دغدغه و نگرانی مشخص بوده است. به عبارتی تلاش های صورت گرفته شده در خصوص بهبود عملکرد تحصیلی افراد سبب گردیده است تا راهکارهایی در این خصوص ایجاد گردد. با این وجود تلاش جهت بهبود عملکرد تحصیلی با توجه به این راهکارها همیشه در جهت مثبت نبوده است و مشکلات اساسی در این خصوص به ویژه در برخی گروه ها وجود داشته است (کسترالیگو، ۲۰۱۸). عملکرد تحصیلی دانش آموزان پدیده ای است که با عوامل آموزشی، روانشناختی و جامعه شناختی در ارتباط است؛ بنابراین عملکرد تحصیلی را می توان از طریق شناسایی و دستکاری هر یک از این متغیرها افزایش داد. با توجه به اینکه میزان پیشرفت و عملکرد تحصیلی یکی از ملاکهای کارایی نظام آموزشی است، کشف و بررسی متغیرهای تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی، به شناخت بهتر و پیشبینی متغیرهای مؤثر در مدارس می انجامد (تموک و همکاران، ۱۴۰۲؛ سروری و همکاران، ۱۴۰۰؛ رجایی و همکاران، ۱۴۰۱). شواهد قابل توجهی نشان می دهد که شیوه های فرزندپروری^۲، به عنوان بخشی اساسی از روند رشد فرزندان، نقش مهمی در عملکرد تحصیلی آنها ایفا می کند (فان و چن، ۲۰۱۸). کنترل روانشناختی^۳ به رفتارهای والدین

اشاره دارد که در اندیشه ها و احساسات فرزندان مداخله می کنند و به عنوان نوعی از والدین مشخص شده اند که بیش از حد از تکنیک های فرزندپروری مداخله گرانه (کنترل کننده) مثل القا یا احساس گناه و دریغ کردن محبت استفاده می کنند. باور بر این است که کنترل روانشناختی از رشد نوجوانان به سوی خودمختاری جلوگیری می کند، با اکتساب یک حس ایمن از خود تداخل می نماید و منجر به اختلالاتی در عملکرد اجتماعی، روانی و تحصیلی می گردد. فرزندان که از نظر روانشناختی توسط والدین کنترل می شوند، بیشتر احتمال دارد رفتارهای تحصیلی ناسازگاری از خود نشان دهند، مانند نگرش منفی تر نسبت به مدرسه (گترالز و همکاران، ۲۰۰۲) و نمرات ضعیف تر (سوئنس و همکاران، ۲۰۱۲). کنترل روانشناختی نه تنها ترس از شکست را تشدید می کند (دنوال و همکاران، ۲۰۲۰)، بلکه منجر به درماندگی آموخته شده به دلیل سرخوردگی مداوم (فیلیلو و همکاران، ۲۰۱۸) می شود که هر دو برای عملکرد تحصیلی مناسب نیستند. در مطالعات انجام شده از کشورهای غربی، کنترل روانشناختی والدین^۴، یک شیوه منفی فرزندپروری والدین، به خوبی مستند شده است که تأثیر منفی بر رشد تحصیلی نوجوانان دارد (پینکوارت، ۲۰۱۶؛ خو و همکاران، ۲۰۲۴). با این حال، در ایران، مطالعات در مورد رابطه بین کنترل روانشناختی والدین و عملکرد تحصیلی کودکان محدود است. کنترل روانشناختی والدین، عملکرد تحصیلی منفی را در بین دانش آموزان دبستانی (گائو و همکاران، ۲۰۲۰)، دانش آموزان دبیرستانی (ژائو و همکاران، ۲۰۱۹) و دانشجویان (لو و همکاران، ۲۰۱۸) پیش بینی می کند. کنترل روانشناختی با سلطه بر دنیای روانشناختی کودک از طریق مداخله کردن، دریغ ورزیدن محبت و انتظار تبعیت کامل ارتباط دارد (باربر، ۱۹۹۶). شواهد قابل توجهی نشان می دهد که شیوه های فرزندپروری، به عنوان بخشی اساسی از روند رشد کودکان، نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی کودکان ایفا می کند.

از دیگر عوامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی اهداف دانش آموزان است و جهت گیری اهداف می تواند تعیین کننده میزان عملکرد باشد (اوسنریا و همکاران، ۲۰۱۹). در زمینه تعیین اهداف مطالعات قابل توجهی صورت گرفته است و گروهی از این مطالعات بر جهت گیری در انتخاب اهداف

³. psychological control

⁴. Parental Psychological Control

¹. academic performance

². parenting methods

با کناره‌گیری محبت درک شده والدین همراه است و این ترس از شکست منجر به جهت‌گیری اجتنابی می‌شود (دنالت و همکاران، ۲۰۲۰). مطالعه دیگری در زمینه ورزش نشان داد که کنترل روانشناختی نه تنها به اهداف عملکرد-رویکرد و اجتناب از عملکرد، بلکه با جهت‌گیری هدف تسلط نیز مرتبط است (ولتووردن و همکاران، ۲۰۱۸). محققان جهت‌گیری هدف پیشرفت را به جهت‌گیری هدف تسلط - که بر توسعه مهارت‌های جدید، یادگیری دانش جدید و بهبود توانایی‌های فرد متمرکز است - و جهت‌گیری هدف عملکرد - که بر ارزیابی‌های بیرونی، اینکه آیا فرد بهتر از دیگران است، و نتایج متمرکز است، تقسیم کردند (خو و همکاران، ۲۰۲۴). علاوه بر این، الیوت و هاراکویچ جهت‌گیری هدف عملکرد را به دو بعد تقسیم کردند، جهت‌گیری عملکرد-رویکرد و جهت‌گیری عملکرد-اجتناب، که به موجب آن جهت‌گیری عملکرد-رویکرد برای بهتر شدن یکی از دیگران مورد استفاده قرار می‌گیرد، در حالی که دومی به دنبال اجتناب از بدتر شدن نسبت به دیگران است (خو و همکاران ۲۰۲۴).

عامل دیگری که می‌تواند نقش بسیار مهمی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد تاب‌آوری^۲ است (کاسیدی، ۲۰۱۵). بسیاری از دانش‌آموزان در زمان تحصیل با موقعیت‌های مشکل ساز اجتماعی و آموزشی در کلاس، خانه و اجتماع مواجه می‌شوند که می‌تواند به شکست آنها در مدرسه منجر شود و زندگی، آینده آنان را با ضعف و ناتوانی روبه‌رو کند. با وجود این، بسیاری از تحقیقات نشان داده‌اند دانش‌آموزانی هستند که با وجود قرار گرفتن در موقعیت‌های فشارزا، مشکل ساز و تهدیدکننده به موفقیت می‌رسند و سطوح بالای تحصیلی را تجربه می‌کنند، این فرایند تاب‌آوری نامیده می‌شود (خلف، ۲۰۱۴). دانش‌آموزانی که تاب‌آوری دارند، حتی با وجود رویدادهای فشارزا و شرایطی که می‌تواند آنها را در خطر عملکرد ضعیف و نهایتاً در موقعیت رها کردن مدرسه قرار دهد، انگیزه بالا و عملکرد خوبی دارند. اصولاً چارچوب تاب‌آوری تحصیلی با دیدگاه‌های سنتی متفاوت است؛ چراکه به جای تمرکز بر عوامل مؤثر بر ناکامی دانش‌آموزان، نگاه‌ها را به این معطوف می‌کند که دانش‌آموزان چگونه می‌توانند در شرایط سخت به موفقیت دست یابند. این هرگز به معنای رهاکردن دانش‌آموزان مسئله‌دار و تمرکز بر دانش‌آموزان با عملکرد بهتر نیست، بلکه می‌توان با تمرکز بر تاب‌آوری و تلاش برای ایجاد و

تمرکز کرده‌اند. به گونه‌ای که در چند دهه اخیر جهت‌گیری هدف پیشرفت^۱ به عنوان یکی از دیدگاه‌های مهم در زمینه انگیزش پیشرفت و به خصوص انگیزش تحصیلی پدیدار شده است. طبق تعریف آمز (۱۹۹۲) مفهوم جهت‌گیری هدف پیشرفت نشان دهنده الگوی منسجمی از باورها، هیجانات و اسناد فرد است که سبب می‌شود تا به طرق مختلف به موقعیت‌ها گرایش پیدا کند و در آن زمینه به فعالیت پردازد و در نهایت پاسخی را ارائه دهد. الیوت و مک‌گریگور (۲۰۰۱) نیز که دیدگاه آنان در این مطالعه مبنای عمل قرار گرفته، سه نوع هدف پیشرفت یعنی هدف تسلط، هدف عملکرد گرایشی و هدف عملکرد اجتنابی را شناسایی کرده‌اند. هدف تسلط، تمایل برای فراگیری موضوعات، اعتلای دانش و بالفعل کردن توانایی‌های بالقوه از طریق یادگیری است، هدف عملکرد گرایش هم به عنوان تمایل برای بهتر بودن نسبت به دیگران تعریف می‌شود و هدف عملکرد اجتنابی بر اجتناب از ارزیابی منفی شایستگی توجه دارد و فراگیرانی را شرح می‌دهد که می‌خواهند از بی‌کفایتی و ناتوان به نظر رسیدن اجتناب کنند. در این بعد از جهت‌گیری، فراگیران صرفاً برای پرهیز از شکست تلاش خواهند کرد (اوسنریا و همکاران، ۲۰۱۹). هدف تسلط با میل به یادگیری و به دست آوردن دانش جدید، حفظ کردن کارهای خوب و روابط مثبت با دیگران همبستگی دارد که به نوبه خود منجر به عملکرد بهتر و افزایش رضایت می‌شود. در سطوح بالای اهداف تسلط، افراد بیشتر تمایل به همکاری دارند و از دیگران به عنوان منابع مرتبط در زمینه اطلاعات استفاده می‌کنند. در سطوح بالای عملکرد گرایشی، افراد دیگران را به عنوان تهدید و رقیب درک می‌کنند و کمتر به نظر می‌رسد که از تعامل با دیگران بهره‌مند شوند. شاید بتوان گفت در این بین برخی از عوامل می‌توانند بر ارتباط کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی تأثیرگذار باشند که اهداف دستیابی یکی از این عوامل است. دو دلیل برای حمایت از دیدگاه ما وجود دارد. اول، کنترل روانشناختی با جهت‌گیری هدف پیشرفت مرتبط است. برای مثال، تحقیقات نشان می‌دهد که کنترل والدین و سبک‌های فرزندپروری مستبدانه ممکن است نوجوانان را به سمت گیری عملکرد و جهت‌گیری‌های اجتناب از عملکرد بیشتر سوق دهد (چن، ۲۰۱۵؛ لو و همکاران، ۲۰۱۳). علاوه بر این، ترس دانش‌آموزان از شکست

^۱. achievement goal orientation

^۲. resilience

ترویج آن و فراهم کردن بسترهای لازم برای تربیت دانش‌آموزان تاب‌آور، اقدامات مفیدتری در مسیر توسعه جامعه آموزش محور امروزی انجام داد (همتی و غفاری، ۱۳۹۵). در پژوهشی که اوجلی و همکاران (۲۰۲۳) عزت نفس و تاب‌آوری تحصیلی را به عنوان عوامل تعیین‌کننده عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در ایالت زامفارا مورد بررسی قرار دادند یافته‌ها نشان داد که عزت نفس و تاب‌آوری تحصیلی تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارند. از آنجا که تاب‌آوری به عنوان ظرفیت یک سیستم پویا برای مقاومت در برابر یا بازیابی از چالش‌های مهمی که ثبات، دوام یا توسعه آن را تهدید می‌کند، تعریف می‌شود (ماستن، ۲۰۱۱)، در طول زمان توسعه می‌یابد و توسعه آن مستلزم یک محیط حمایتی است. می‌توان گفت در این بین برخی از عوامل می‌توانند بر ارتباط کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی تأثیرگذار باشند که اهداف دستیابی یکی از این عوامل است. حجم وسیعی از ادبیات نشان می‌دهد که تاب‌آوری به طور قابل توجهی با کنترل روانشناختی والدین مرتبط است (سوئنس و همکاران، ۲۰۱۲). به عنوان مثال، کودکان با سطوح بالای کنترل والدین، سطوح پایین تاب‌آوری را نشان می‌دهند (سوئنس و همکاران، ۲۰۱۲؛ سان و بن، ۲۰۲۲). سبک فرزندپروری ناسازگار را می‌توان به عنوان عوامل خطر محیطی برای تاب‌آوری ضعیف در نظر گرفت. دارلینگ و استاینبرگ (۱۹۹۳) نگرش‌های والدین را به عنوان مجموعه‌ای از نگرش‌هایی که مستقیماً بین والدین و کودک منتقل می‌شود و جو عاطفی ایجاد می‌کند که در آن رفتارهای والدین نسبت به کودک ابراز می‌شود، مفهوم سازی کردند (آکبولوت-قلیچ اوغلو و همکاران، ۲۰۲۴). تحقیقات نشان داده است که نگرش والدین ارتباط نزدیکی با تاب‌آوری افراد دارد. به عبارت دیگر، ردپای تجربیات اولیه فرد در رابطه با روابط خود با والدین، بر رفاه روانی او در دوره‌های بعدی زندگی تأثیر می‌گذارد و نگرش‌های دموکراتیک والدین، تاب‌آوری فرد را افزایش می‌دهد. والدین می‌توانند سازگاری مثبت فرزندان خود را با حمایت عاطفی و رفتاری زمانی که در معرض شرایط تهدیدآمیز و استرس‌زا قرار می‌گیرند تسهیل کنند. کودکانی که مادرانشان با استفاده از پذیرش، مهربانی، کنترل و حمایت آن‌ها را مثبت می‌بینند تا سطوح بالاتری از تاب‌آوری روانی را نسبت به کودکانی که این تجربیات را نداشتند نشان دهند. نگرش‌های والدین دموکراتیک با سطوح بالای تاب‌آوری روانشناختی و

اقتدارگرایانه در شرکت‌کنندگان و نگرش‌های سهل‌آمیز والدین بیشتر با تاب‌آوری روانشناختی پایین مرتبط است. والدین دموکراتیک با نیازهای فرزندان خود سازگار می‌شوند، که به کودکان کمک می‌کند تا در مراحل اولیه بر وظایف رشدی متمایز تسلط پیدا کنند و بر این اساس، ظرفیت‌های متفاوت و پیچیده تر از آنچه برای رویارویی با چالش‌های محیطی مهم است ایجاد کنند (آکبولوت-قلیچ اوغلو و همکاران، ۲۰۲۴). صورت توجه به کنترل روانشناختی و جهت‌گیری هدف پیشرفت و تاب‌آوری از آنجا ناشی می‌شود که این متغیرها نقش بسزایی در عملکرد تحصیلی دارند و می‌توان آن‌ها را به عنوان پیشایندهای عملکرد تحصیلی در نظر گرفت. در نظر داشتن اینکه یکی از هدف‌های نظام تعلیم و تربیت، پرورش یادگیرندگانی با انگیزه، کارآمد و هدفمند است، بررسی عوامل مرتبط با درگیری تحصیلی دانش‌آموزان و ارتقاء آن ضروری به نظر می‌رسد؛ از سوی دیگر، دانش‌آموزان به عنوان یکی از سرمایه‌های مهم هر کشور محسوب می‌گردند و توجه به آن‌ها و کیفیت نظام آموزشی باعث رشد و بالندگی هر جامعه‌ای خواهد شد. در همین راستا، شناسایی عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بسیار حائز اهمیت است؛ چراکه شناخت و توجه به عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌تواند متخصصان و معلمان را در بهبود امر تعلیم و تربیت یاری نماید. درواقع اصلی‌ترین و بارزترین نشانه موفقیت سیستم آموزش و پرورش در رسیدن به اهداف، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان است. با توجه به مطالب فوق ارتباط بین هر کدام از متغیرهای کنترل روانشناختی والدین، جهت‌گیری هدف پیشرفت و تاب‌آوری با عملکرد تحصیلی به طور جداگانه مورد بررسی قرار گرفته است و ادبیات محدودی وجود دارد که ارتباط بین کنترل روانشناختی والدین را با تاب‌آوری و جهت‌گیری هدف پیشرفت در دانش‌آموزان بررسی کرده است و پژوهشی که بتواند ارتباط این چهار متغیر را باهم تبیین کند هنوز انجام نشده است؛ بنابراین ضرورت ایجاد می‌کند که این متغیرها به صورت یکپارچه مورد بررسی قرار بگیرند. پژوهش حاضر با ایجاد مدل ساختاری در قالب تحلیل مسیر، در صدد پاسخ به این سؤال مهم است که آیا مدل پیشنهادی پژوهش با مدل تجربی برازش دارد و آیا جهت‌گیری هدف پیشرفت و تاب‌آوری در رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر کرمانشاه می‌تواند نقش میانجی دارد؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت کنندگان: پژوهش حاضر از نظر هدف، بنیادی و از نظر روش شناسی توصیفی از نوع همبستگی و تحلیل مسیر بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود؛ از این جامعه نمونه آماری به حجم ۲۳۵ نفر از طریق روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. بعد از تهیه لیست مدارس، از هر کدام از ناحیه ها به صورت تصادفی یک مدرسه دخترانه و پسرانه را انتخاب شد و پرسشنامه ها را در اختیار دانش آموزان قرار گرفت. در خصوص حجم نمونه، در تحلیل استیونس در نظر گرفتن ۱۵ مورد برای هر متغیر پیش بین در تحلیل رگرسیون چندگانه با روش معمولی حداقل مربعات استاندارد را قاعده سرانگشتی خوب است. بر پایه این موضوع می توان اعلام کرد که چون تحلیل مسیر در برخی جنبه ها کاملاً مرتبط با رگرسیون چند متغیری است، تعداد ۱۵ مورد به ازای هر متغیر اندازه گیری شده در تحلیل مسیر غیر منطقی نیست. لوهلین بیان می دارد که برای مدل هایی با دو یا چهار عامل، پژوهشگر باید روی جمع آوری دست کم ۱۰۰ مورد برنامه ریزی کند (مومنی و همکاران، ۲۰۲۲). بنابراین حجم نمونه مورد مطالعه از کفایت لازم برای اجرای تحلیل مسیر برخوردار است. ملاک های ورود به پژوهش عبارت اند از: تحصیل در مقطع متوسطه دوم و سن ۱۴ تا ۱۸ سال و تمایل دانش آموزان به شرکت در پژوهش و تکمیل پرسشنامه ها و ملاک های خروج از پژوهش، داشتن اختلالات روانی (بر اساس پرونده تحصیلی دانش آموزان) و تکمیل ناقص پرسشنامه ها بود. قبل از اجرای پرسشنامه ها هم موافقت مدارس و هم موافقت شرکت کنندگان کسب شد. پرسشنامه ها توسط پژوهشگر توزیع و جمع آوری شد و به دانش آموزان شرکت کننده در پژوهش اطمینان خاطر از محرمانه بودن اطلاعات شخصی شان داده شد.

ب) ابزار

پرسشنامه استاندارد عملکرد تحصیلی فام و تیلور^۱: پرسشنامه سنجش عملکرد تحصیلی دانش آموزان اقتباسی از پژوهش های فام و تیلور است که در سال ۱۹۹۹ تهیه کرده است و در حوزه عملکرد تحصیلی برای جامعه ایران اعتباریابی شده است. آزمون عملکرد تحصیلی قادر است با ۴۸ سؤال،

۵ حوزه مربوط به عملکرد تحصیلی به شرح ذیل را اندازه گیری نماید: عامل خودکارآمدی، تأثیرات هیجانی، برنامه ریزی، فقدان کنترل پیامد و انگیزش. نمره گذاری پرسشنامه براساس طیف لیکرت ۵ درجه ای (هیچ: ۱، کم: ۲، تاحدودی: ۳، زیاد: ۴ و خیلی زیاد: ۵) می باشد. به هر یک از این عامل ها نمره ای اختصاص یافته است که به ترتیب ۵ و ۴ و ۳ و ۲ و ۱ می باشد و بر این اساس نمره ی کمتر از ۵۳ نشان دهنده خودکارآمدی ضعیف و نمره بالاتر از ۸۵ نشان دهنده ی خودکارآمدی قوی می باشد. نمره کمتر از ۲۸ بیانگر تأثیرات هیجانی ضعیف و نمره ۵۳ به بالا بیانگر تأثیرات هیجانی قوی می باشد. نمره کمتر از ۱۱ بیانگر برنامه ریزی ضعیف و نمره ی بالاتر از ۲۳ بیانگر برنامه ریزی قوی می باشد. نمره کمتر از ۶ بیانگر کنترل پیامد ضعیف و نمره ی بالاتر از ۱۳ بیانگر فقدان کنترل پیامد قوی می باشد. نمره کمتر از ۱۴ بیانگر انگیزش ضعیف و نمره بالاتر از ۲۴ بیانگر انگیزش قوی می باشد. نمره کمتر از ۱۲۰ بیانگر عملکرد تحصیلی ضعیف نمره ی بالاتر از ۱۷۵ بیانگر عملکرد تحصیلی قوی و نمره ی بین ۱۷۴-۱۲۱ بیانگر عملکرد تحصیلی متوسط باشد. آلفای کرونباخ کل پرسشنامه در نسخه اصلی ۰/۷۴ به دست آمد. قلتاش و همکاران (۱۳۸۹) آلفای کرونباخ پرسشنامه را در پژوهش خود ۰/۸۴ گزارش کردند. آلفای کرونباخ در این پژوهش ۰/۷۸ به دست آمد.

پرسشنامه کنترل روانشناختی والدین با جهت گیری وابستگی و پیشرفت^۲: این مقیاس توسط سوئنس و همکاران (۲۰۱۰) تدوین گردیده است و شامل ۱۶ عبارت با ۲ خرده مقیاس جهت گیری وابستگی (عبارات ۱ تا ۸) و جهت گیری پیشرفت (عبارات ۹ تا ۱۶) است. نمره گذاری این مقیاس بر اساس طیف لیکرت پنج نمره ای انجام می گیرد. بنابراین، حداقل و حداکثر نمره برابر با ۱۷ و ۸۵ خواهد بود. سوئنس و همکاران (۲۰۱۰) پایایی پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ برای کنترل روانی مادرانه با جهت گیری وابستگی و جهت گیری پیشرفت به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۹۳ و برای کنترل روانی پدرانه با جهت گیری وابستگی و جهت گیری پیشرفت، ۰/۸۴ و ۰/۹۱ گزارش کردند. اشرف و شیخ الاسلامی (۱۳۹۶) به منظور تعیین روایی سازه ای ابزار، تحلیل عاملی تأییدی را از طریق تحلیل ساختارهای گشتاوری به کار گرفتند. با توجه به یافته ها مدل برازش مطلوبی داشت. بار

². dependency-oriented and achievement-oriented psychological control scale (DAPCS)

¹. Fam & Taylor educational performance test (1999)

معنویت در افراد مختلف است. برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات همه سؤالات با هم جمع می‌شوند. این امتیاز دامنه ای از ۰ تا ۱۰۰ را خواهد داشت. هر چه این امتیاز بالاتر باشد، بیانگر میزان تاب آوری بیشتر فرد پاسخ دهنده خواهد و برعکس. نقطه برش این پرسشنامه امتیاز ۵۰ می‌باشد. به عبارتی، نمره بالاتر از ۵۰ نشانگر افراد دارای تاب آوری خواهد بود و هرچه این امتیاز بالاتر از ۵۰ باشد، به همان میزان شدت تاب آوری فرد نیز بالاتر خواهد بود و برعکس. کونور و دیویدسون ضریب آلفای کرونباخ مقیاس تاب آوری را ۰/۸۹ گزارش کرده اند. همچنین ضریب پایایی حاصل از روش بازآزمایی در یک فاصله ۴ هفته ای ۰/۸۷ بوده است. این مقیاس در ایران توسط رحیمیان و اصغرنژاد (۱۳۸۷) هنجاریابی شده است. وی برای تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ بهره گرفته و ضریب پایایی ۰/۸۹ را گزارش کرده است. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۷۳ بدست آمد.

ج) روش اجرا

پس از کسب مجوزهای لازم از مدارس شهر کرمانشاه برای تکمیل پرسشنامه‌ها به کلاس‌های انتخابی مراجعه و پرسشنامه‌ها توزیع شد؛ که با استفاده از شیوه نمونه گیری خوشه‌ای مرحله‌ای تعداد تقریبی ۲۳۵ نفر انتخاب شد و با توجه به ملاک‌های ورود و خروج، پرسشنامه‌هایی که دارای شرایط مورد نظر می‌باشند انتخاب و در نهایت نمره گذاری و سپس تجزیه و تحلیل انجام گرفت. پرسشنامه‌ها به صورت حضوری پخش شد، پس از جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه‌ها و حذف پرسشنامه‌های ناقص، به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و استخراج نتایج پژوهش با توجه به ماهیت پژوهش از روش تحلیل مسیر در محیط نرم افزاری ۲۴-Spss و ۲۴-Amos استفاده شد.

یافته‌ها

در خصوص اطلاعات جمعیت شناختی دانش آموزان، ۱۰۱ نفر (۴۳ درصد) و ۱۳۴ نفر (۵۷ درصد) پسر بودند. از این تعداد ۷۰ نفر پایه ۱۰، ۸۰ نفر پایه ۱۱ و ۸۵ نفر پایه دوازدهم بودند. که تعداد ۱۵۰ نفر (۶۳/۸ درصد) در رشته تجربی و ۴۹ نفر (۲۰/۸ درصد) رشته ریاضی و ۳۶ نفر (۱۴/۸ درصد) در رشته انسانی مشغول به تحصیل بودند.

عواملی گویه‌های جهت گیری وابستگی ۰/۴۴ تا ۰/۶۸ و جهت گیری پیشرفت از ۰/۵۲ تا ۰/۷۵ بود. پایایی بازآزمایی پرسشنامه نیز با فاصله دو هفته بر روی ۴۰ نفر از نمونه مورد مطالعه، بررسی و ضرایب پایایی برای جهت گیری وابستگی، جهت گیری پیشرفت و کل مقیاس کنترل روانی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۸ و ۰/۹۰ به دست آمد. در این پژوهش آلفای کرونباخ برای جهت گیری وابستگی و جهت گیری پیشرفت به ترتیب ۰/۸۰ و ۰/۸۳ بدست آمد.

پرسشنامه جهت گیری هدف پیشرفت^۱: این مقیاس توسط الیوت و مک گریگور و همکاران در سال ۲۰۰۱ تدوین شد. این پرسشنامه دارای ۱۲ گویه است به طوری که هر هدف ۳ گویه را در برمی گیرد. مقیاس این پرسشنامه از نوع لیکرت است که در یک طیف هفت درجه ای از به هیچ وجه در مورد من صدق نمی‌کند (نمره ۱) تا کاملاً در مورد من صدق می‌کند (نمره ۷) جای می‌گیرد. این پرسشنامه دارای چهار مؤلفه جهت گیری هدف تبحری-عملکردی، تبحری-اجتنابی، عملکردی-رویکردی و عملکردی-اجتنابی می‌باشد. محققین اصلی ضرایب پایایی آلفا کرونباخ را برای جهت گیری هدف تبحری-رویکردی ۰/۷۸، تبحری-اجتنابی ۰/۸۰، عملکردی-رویکردی ۰/۸۱ و عملکردی-اجتنابی ۰/۸۲ بدست آوردند. خرمایی و خیر (۱۳۸۶) جهت تعیین روایی این مقیاس از تحلیل عامل به روش مؤلفه‌های اصلی همراه با چرخش واریماکس استفاده کردند. نتایج نشان دهنده وجود چهار عامل مذکور در این پرسشنامه بود. همچنین این محققین ضرایب پایایی آلفا کرونباخ را برای جهت گیری هدف تبحری-رویکردی ۰/۸۴، تبحری-اجتنابی ۰/۸۱، عملکردی-رویکردی ۰/۷۸ و عملکردی-اجتنابی ۰/۶۶ گزارش کردند. در پژوهش حاضر آلفا کرونباخ را برای جهت گیری هدف تبحری-رویکردی ۰/۷۳، تبحری-اجتنابی ۰/۶۹، عملکردی-رویکردی ۰/۸۱ و عملکردی-اجتنابی ۰/۷۰ بدست آمد.

پرسشنامه تاب آوری^۲: این پرسشنامه توسط کانر-دیویدسون (۲۰۰۳) ارائه شده است. این پرسشنامه ۲۵ عبارت دارد که در یک مقیاس لیکرتی بین صفر (کاملاً نادرست) تا پنج (همیشه درست) نمره گذاری می‌شود. هدف این پرسشنامه سنجش میزان تاب آوری بر اساس مؤلفه‌های شایستگی / استحکام شخصی، اعتماد به غرایز شخصی، تحمل عواطف منفی، مهار و

^۱. goal orientation questionnaire

^۲. Resilience questionnaire

همان طور که در جدول ۱ مشاهده می شود که میانگین و انحراف معیار متغیر کنترل روانشناختی ۳/۲۵۸ (۰/۷۱۸)، متغیر عملکرد تحصیلی ۳/۳۵۲ (۰/۶۹۳)، متغیر تاب آوری ۳/۳۶۹ (۰/۷۰۳)، مؤلفه تسلط گرایش متغیر جهت گیری هدف پیشرفت ۴/۳۸۴ (۰/۷۷۹)، مؤلفه تسلط اجتناب ۴/۴۴۰ (۰/۸۱۰)، مؤلفه عملکردی-گرایش ۴/۳۱۶ (۰/۸۱۶) و مؤلفه عملکردی-اجتناب ۳/۶۴۱ (۰/۸۳۷) بوده است. قبل از تجزیه و تحلیل، مفروضات تحلیل مسیر شامل توزیع نرمال، استقلال خطا و همخطی چندگانه مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی توزیع نرمال متغیرهای پژوهش از چولگی و کشیدگی توزیع نمرات استفاده شد که نتایج آن نشان

داد که توزیع نمرات تمامی متغیرها نرمال است (محدوده توزیع بین ۲ و ۲-). برای بررسی استقلال خطاها از آزمون دوربین واتسون استفاده شد که نتایج آن نشان داد که بین خطاها همبستگی وجود ندارد ($D.W = 1/54$). محدوده بین ۱/۵ تا ۲/۵ قابل قبول است. برای بررسی همخطی چندگانه بین متغیرهای پیشین از عامل تورم وریانس (VIF) و تحمل (Tolerance) استفاده شد که نتایج نشان داد که بین متغیرها همخوانی وجود ندارد (دامنه VIF کمتر از ۱۰ و تلواریانس بالاتر از ۰.۱ بود). فرض دیگر برقراری رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته است که با همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۱. نتایج آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانگین		
۰/۰۰۷	-۰/۱۹۰	۰/۷۶۵	۳/۲۳۶	جهت گیری وابستگی	کنترل روانشناختی والدین
-۰/۰۱۰	۰/۲۶۴	۰/۷۴۹	۳/۲۸۰	جهت گیری پیشرفت	
۰/۱۳۶	-۰/۳۶۳	۰/۷۷۹	۴/۳۸۴	تسلط -گرایش	
۱/۳۷۰	-۰/۴۲۲	۰/۸۱۰	۴/۴۴۰	تسلط -اجتناب	جهت گیری هدف پیشرفت
-۰/۰۹۹	۰/۳۸۷	۰/۸۱۶	۴/۳۱۶	عملکرد-گرایش	
۱/۶۲۱	۰/۱۶۹	۰/۸۳۷	۳/۶۴۱	عملکرد-اجتناب	
۰/۱۲۵	-۰/۲۰۸	۰/۷۰۷	۳/۱۸۰	خودکارآمدی	عملکرد تحصیلی
-۰/۱۰۴	-۰/۱۸۱	۰/۷۷۵	۳/۴۵۲	تأثیرات هیجانی	
-۰/۳۲۸	۰/۰۰۶	۰/۷۸۴	۳/۵۱۳	برنامه ریزی	
-۰/۲۱۶	۰/۲۶۵	۰/۷۹۷	۳/۳۴۳	فقدان کنترل پیامد	
-۰/۶۲۰	۰/۰۰۹	۰/۷۹۴	۳/۲۷۴	انگیزش	
-۰/۰۱۴	۰/۰۶۵	۰/۷۱۸	۳/۲۵۸	کنترل روانشناختی والدین	عملکرد تحصیلی
-۰/۱۵۵	-۰/۱۹۸	۰/۶۹۳	۳/۳۵۲	عملکرد تحصیلی	
۱/۴۳۷	-۰/۴۱۵	۰/۷۰۳	۳/۳۶۹	تاب آوری	

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش برای دانش آموزان

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
						۱	۱. کنترل روانشناختی والدین
					۱	-۰/۵۴۰**	۲. عملکرد تحصیلی
				۱	۰/۶۹۴**	-۰/۵۰۴**	۳. تاب آوری
			۱	۰/۶۵۳**	۰/۶۶۷**	-۰/۴۵۸**	۴. تسلط -گرایش
		۱	۰/۰۰۶	۰/۰۲۳	۰/۰۰۲	۰/۰۰۶	۵. تسلط -اجتناب
	۱	۰/۱۰۵	-۰/۰۵۸	-۰/۰۵۷	-۰/۰۰۱	۰/۰۴۴	۶. عملکرد-گرایش
۱	۰/۰۷۱	-۰/۰۳۴	-۰/۰۰۶*	-۰/۰۷۲۵**	-۰/۰۶۴۳**	۴۷۳/۰**	۷. عملکرد-اجتناب

** معنی داری در سطح خطای ۱ درصد را نشان می دهد * معنی داری در سطح خطای ۵ درصد را نشان می دهد

بنابراین از روند تحلیل خارج می شوند. جهت بررسی روابط مستقیم و غیر مستقیم مدل بررسی رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان شهر کرمانشاه با نقش میانجی جهت گیری هدف پیشرفت و تاب آوری نوجوان، بر اساس پیشینه پژوهش مدل فرضی طراحی شده و بر اساس اطلاعات حاصل از برازش این مدل فرضیات مورد آزمون قرار گرفته اند. جهت آزمون فرضیات از تحلیل مسیر استفاده شده است. لازم به ذکر است دو مؤلفه تسلط اجتناب و عملکرد گرایش جهت گیری پیشرفت همبستگی معناداری با هیچ یک از متغیرها نداشته اند بنابراین تمام مسیرهای آن ها معنی دار نبوده و از مدل حذف شده اند.

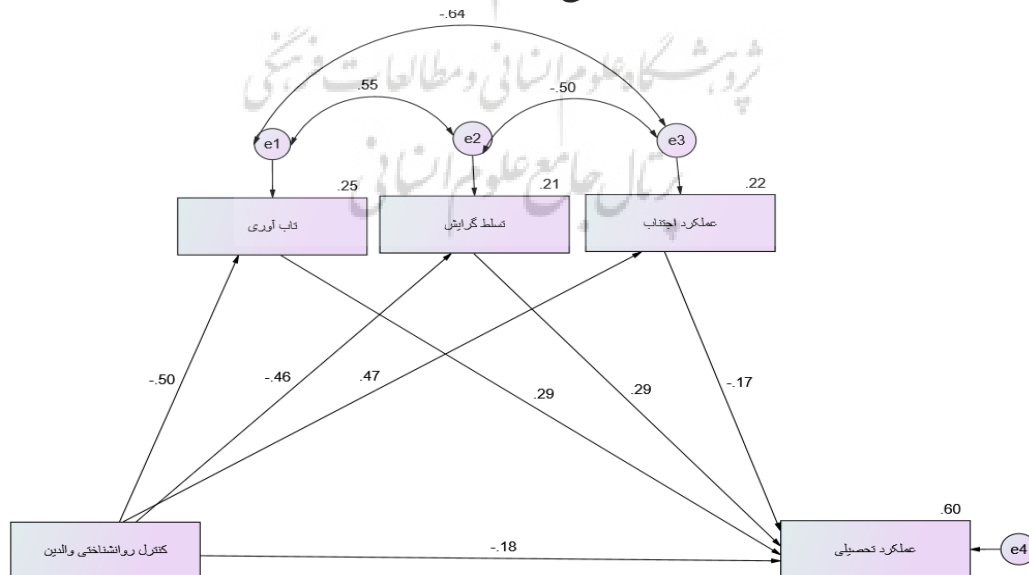
در جدول ۲ مشاهده می شود که، همبستگی مثبت و معنی داری بین متغیرهای تاب آوری، عملکرد تحصیلی و مؤلفه تسلط گرایش جهت گیری هدف پیشرفت وجود دارد همچنین دو متغیر کنترل روانشناختی والدین و مؤلفه عملکرد اجتناب با هم همبستگی مثبت و معنی داری دارند. همچنین همبستگی منفی و معنی داری بین متغیرهای تاب آوری، عملکرد تحصیلی و مؤلفه تسلط گرایش جهت گیری هدف پیشرفت با دو متغیر کنترل روانشناختی والدین و مؤلفه عملکرد اجتناب مشاهده شد. نتایج جدول نشان می دهد دو مؤلفه تسلط اجتناب و عملکرد گرایش جهت گیری پیشرفت همبستگی معناداری با هیچ یک از متغیرها نداشته اند

جدول ۳. شاخص های برازندگی مدل نهایی پژوهش در نمونه مطالعه

شاخص های برازش مدل	χ^2/df	GFI	AGFI	IFI	CFI	NFI	RMSEA
سطح مورد انتظار	۵ تا ۱	> ۰/۹	> ۰/۹	> ۰/۹	> ۰/۹	> ۰/۹	< ۰/۰۸
مدل پیشنهادی	۱/۹۴۶	۰/۹	۰/۹	۰/۹۸	۰/۹۷	۰/۹۸	۰/۰۵۴

برآزش مدل جهت بررسی فرضیات بلامانع می باشد. نتایج ضرایب مسیرهای مستقیم برآورد شده و آزمون معنی داری آنها در جدول ۴ و شکل ۱ ارائه شده است. نتایج تحلیل مدل بررسی رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان شهر کرمانشاه با نقش میانجی جهت گیری هدف پیشرفت و تاب آوری نوجوان در شکل ۲ گزارش شده است.

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول ۴، میزان شاخص های برازندگی مانند شاخص برازندگی افزایشی ($IFI= ۰/۹۸$)، شاخص برازندگی تطبیقی ($CFI= ۰/۹۹$)، شاخص برازندگی هنجار شده ($NFI= ۰/۹۸$) همچنین شاخص ریشه میانگین مجذورات باقی مانده های تقریبی ($۰/۰۵۴$) $RMSEA=$ حاکی از برازش عالی مدل با داده ها است. سایر شاخص های برازش مانند شاخص نیکویی برازش ($GFI= ۰/۹$) و شاخص نیکویی برازش تعدیل شده ($AGFI= ۰/۹$) نیز قابل قبول می باشند. بنابراین استفاده از نتایج



شکل ۱. ضرایب استاندارد مسیر مدل بررسی رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان شهر کرمانشاه با نقش میانجی جهت گیری هدف پیشرفت و تاب آوری

جدول ۴. نتایج روابط مستقیم متغیرهای مدل پژوهش

برآورد استاندارد	P مقدار	T آماره	خطای معیار	برآورد ضریب		
-۰/۵۰۴	<۰/۰۰۱	-۸/۹۲۵	۰/۰۵۵	-۰/۴۹۳	تاب آوری	کنترل روانشناختی
-۰/۴۵۸	<۰/۰۰۱	-۷/۸۸۹	۰/۰۶۳	-۰/۴۹۸	تسلط - گرایش	کنترل روانشناختی
۰/۴۷۳	<۰/۰۰۱	۸/۲۰۸	۰/۰۶۷	۰/۵۵۲	عملکرد - اجتنابی	کنترل روانشناختی
-۰/۱۸	<۰/۰۰۱	-۳/۶۵۵	۰/۰۴۷	-۰/۱۷۳	عملکرد تحصیلی	کنترل روانشناختی
۰/۲۸۶	<۰/۰۰۱	۴/۳۲۶	۰/۰۶۵	۰/۲۸۲	عملکرد تحصیلی	تاب آوری
۰/۲۹۳	<۰/۰۰۱	۵/۱۴۱	۰/۰۵۱	۰/۲۶۱	عملکرد تحصیلی	تسلط - گرایش
-۰/۱۷۳	۰/۰۰۶	-۲/۷۶۶	۰/۰۵۲	-۰/۱۴۳	عملکرد تحصیلی	عملکرد - اجتنابی

عملکرد تحصیلی در دانش آموزان شهر کرمانشاه با نقش میانجی جهت گیری هدف پیشرفت و تاب آوری نوجوان مسیرهای غیر مستقیم از روش سوبل (۱۹۸۲) مورد تجزیه تحلیل قرار گرفته است که نتایج آن در جدول ۵ گزارش شده است. در این روش مقدار اثر غیرمستقیم با فرمول زیر محاسبه می شود که در این فرمول a اثر متغیر مستقل بر میانجی و b اثر متغیر میانجی بر وابسته است.

بررسی ضرایب استاندارد مسیرهای مستقیم مدل پژوهش نشان می دهد که تمامی روابط مستقیم از نظر آماری معنی دار می باشند. در این مدل رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی، تاب آوری، مؤلفه تسلط گرایش و مؤلفه عملکرد اجتناب جهت گیری هدف پیشرفت و همچنین روابط مستقیم عملکرد تحصیلی، تاب آوری، مؤلفه تسلط گرایش و مؤلفه عملکرد اجتناب جهت گیری هدف پیشرفت با عملکرد تحصیلی معنی دار شده است. در مدل بررسی رابطه کنترل روانشناختی والدین با

جدول ۵. نتایج آزمون سوبل برای روابط غیرمستقیم متغیرهای مدل پژوهش

نسبت بحرانی	ضریب استاندارد	مسیر			
-۳/۹۶۶	-۰/۱۴۴	عملکرد تحصیلی	تاب آوری	کنترل روانشناختی	
-۴/۵۰۷	-۰/۱۳۴	عملکرد تحصیلی	تسلط - گرایش	کنترل روانشناختی	
-۳/۰۰۹	-۰/۰۸۲	عملکرد تحصیلی	عملکرد - اجتنابی	کنترل روانشناختی	

در خصوص یافته اول پژوهش میتوان گفت که کنترل روانی والدین با عملکرد تحصیلی از طریق جهت گیری هدف پیشرفت ارتباط دارد که با پژوهش های ژائو و همکاران (۲۰۱۹)، لو و همکاران (۲۰۱۸)، لی و همکاران (۲۰۱۲) و میدگلی و همکاران (۲۰۰۰) همسو بود. این یافته را می توان در پرتو نظریه دلبستگی درک کرد. الیوت و ریس نظریه بولی را در بزرگسالی به کار بردند و استدلال کردند که روابط دلبستگی بر انگیزه بزرگسالان برای برآوردن نیازهای شایستگی تأثیر می گذارد (الیوت و ریس، ۲۰۰۳). به طور خاص، این نظریه پردازان معتقدند که دلبستگی ایمن انگیزه برای پیگیری شایستگی، نیاز به موفقیت در مواجهه با وظایف و هدف تسلط، و تمایل به کار برای رسیدن به اهداف را افزایش می دهد. از سوی دیگر، دلبستگی ناایمن انگیزه شایستگی را به یک نگرانی محافظت از خود برای اجتناب از بی کفایتی هدایت می کند که در ترس از شکست و اهداف

مندرجات جدول ۵ نشان می دهد که نسبت بحرانی تمامی روابط غیر مستقیم خارج بازه ۱/۹۶- و ۱/۹۶+ بوده و بنابراین تمامی روابط غیر مستقیم معنادار می باشند.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف بررسی رابطه کنترل روانشناختی والدین با عملکرد تحصیلی در دانش آموزان شهر کرمانشاه با میانجی گری جهت گیری هدف پیشرفت و تاب آوری انجام شد. نتایج نشان داد که کنترل روانشناختی فقط از طریق تسلط-گرایش و عملکرد-اجتنابی با عملکرد تحصیلی ارتباط دارد. همچنین کنترل روانشناختی از طریق تاب آوری با عملکرد تحصیلی در ارتباط بود.

اجتناب از عملکرد آشکار می‌شود. راهبردهای کناره گیری از عشق والدین، دلبستگی ایمن، مشکل در توسعه جهت گیری تسلط و عدم تمایل به کسب دانش یا بهبود مهارت‌ها را مختل می‌کند. علاوه بر این، مطالعات تجربی نشان می‌دهد که ترس دانشجویان از شکست با کناره گیری درک شده از عشق والدین مرتبط است (بجورنبرک و همکاران، ۲۰۱۳). این ترس از شکست منجر به خودکارآمدی پایین می‌شود و دانش آموزان را نسبت به توانایی خود در تسلط بر یک دانش یا مهارت متقاعد نمی‌کند. علاوه بر این، هر دو راهبرد کنترل با جهت گیری انگیزش عملکرد مرتبط هستند، زیرا والدینی که فرزندان خود را کنترل می‌کنند، بیشتر به نمرات فرزندان خود اهمیت می‌دهند تا مهارت‌های آنها و تمایل دارند فرزندان خود را بیش از حد تنبیه یا تحسین کنند تا آنها را تشویق به برتری تحصیلی کنند (گورلند و گرونیک، ۲۰۰۵). در نتیجه، نوجوانان معتقدند که یادگیری عبارت است از برآورده کردن انتظارات والدین، اجتناب از تنبیه‌های سخت و صرفاً دریافت نمرات خوب.

یافته دوم پژوهش نشان داد که کنترل روانی والدین با عملکرد تحصیلی از طریق تاب آوری ارتباط دارد که با پژوهش‌های هوسلر (۲۰۱۳)، چانگ و کین (۲۰۱۷)، وانگ و همکاران (۲۰۰۷)، لو و همکاران (۲۰۱۷) همسو بود. در تبیین این نتایج می‌توان گفت در محیط آموزشی دانش آموزان دارای تاب آوری، برخلاف موانع و مشکلات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در سطح بالائی موفق می‌شوند. افراد با تاب آوری بالا به دلیل عزت نفس بالاتر از سازگاری تحصیلی بهتر برخوردار بوده و عملکرد تحصیلی بالاتری را از خود نشان می‌دهند. همچنین، دانش آموزان با تاب آوری بالا به دلیل برخورداری از سرسختی روان‌شناختی، رویدادهای ناخوشایند را به عنوان فرصتی برای یادگیری تلقی کرده و احساس کنترل بیشتری نسبت به رویدادهای زندگی خود داشته و بنابراین بهتر قادرند تا در شرایط استرس زا و بحرانی آرامش خود را حفظ کرده و در نهایت به سازگاری بهتر و پیشرفت تحصیلی بالاتری دست یابند. بطور کلی، تاب آوری تحصیلی به افراد کمک می‌کند با عوامل به وجود آورنده عملکرد تحصیلی نامطلوب و ضعیف مقابله کنند و ضمن سازگاری موفق با چالش‌ها و تهدیدهای گریزناپذیر در طی دوره تحصیل، سلامت روانی و بهزیستی خود را حفظ کرده و واکنش‌های موفقیت آمیزی از خود نشان دهند. فرزندپروری سخت‌گیرانه ممکن است به سبب تأثیری که روی توانایی فرزندان برای

قاعده‌مند کردن توجه و رفتار میگذارد، بر خود تاب آوری آنها تأثیر منفی داشته باشد. پژوهش کاگن و موس (۱۹۶۲) که نشان داد اگر والدین بسیار سختگیر و دیکتاتور باشند، مانع پیشرفت فرزندان می‌شوند و این کودکان در آینده افرادی روان‌آزرده و پرخاشگر خواهند شد. به علاوه با مطالعه سیمسون (۲۰۱۴) که در آن انتظارات والدین، نظم و انضباط و احساس استقلال به عنوان عواملی مهم که با انعطاف‌پذیری دانش آموزان ارتباط معناداری داشتند، نیز همخوانی دارد

این مطالعه دارای چندین محدودیت است. اولاً، ما تشخیص ندادیم که کدام یک از کنترل‌های روانشناختی پدران و مادران تأثیر متفاوتی بر پیشرفت کودکان دارد. علاوه بر این، اثرات کنترل روانشناختی پدر و مادر بر عملکرد تحصیلی کودکان ممکن است متفاوت باشد که در این پژوهش به صورت جداگانه بررسی نشد. بنابراین، تحقیقات آینده می‌تواند بررسی کند که چگونه کنترل روانشناختی پدر و مادر ممکن است اثرات متفاوتی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان داشته باشد. دوم، ما تمام داده‌ها را از یک منبع واحد به دست آوردیم که ممکن است بر عینیت یافته‌های ما تأثیر بگذارد. نتایج این پژوهش می‌تواند به والدین نشان دهد که چگونه کنترل روانشناختی می‌تواند عملکرد تحصیلی فرزندان را تحت تأثیر قرار دهد. با توجه به نقش میانجی جهت گیری هدف پیشرفت و تاب آوری، والدین می‌توانند راهبردهای بهتری برای حمایت از فرزندان خود در پیش بگیرند و به جای کنترل بیش از حد، به تقویت خودمختاری و تاب آوری آنها توجه کنند. همچنین معلمان و مشاوران می‌توانند از این نتایج برای توسعه برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای که بر تقویت جهت گیری هدف پیشرفت و تاب آوری دانش آموزان تمرکز دارد، استفاده کنند. این برنامه‌ها می‌توانند شامل فعالیت‌ها و تمرین‌هایی باشند که به دانش آموزان کمک می‌کنند تا در مقابل چالش‌های تحصیلی مقاوم‌تر شوند و انگیزه‌های درونی خود را تقویت کنند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول رشته روانشناسی در دانشکده روانشناسی دانشگاه رازی است. به منظور حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش، سعی شد پس از کسب رضایت شرکت کنندگان، اطلاعات جمع آوری شود. همچنین به شرکت کنندگان در مورد محرمانه بودن حفاظت از اطلاعات شخصی و ارائه نتایج بدون ذکر نام و جزئیات هویت افراد اطمینان داده شد.

حامی مالی: این پژوهش به عنوان پایان نامه دکتری بدون حمایت مالی انجام شد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری که دانشجو به عنوان نویسنده اول و استاد راهنما به عنوان نویسنده دوم و همچنین نویسنده مسئول و استاد مشاوره نیز به عنوان نویسنده سوم استخراج شده است.

تعارض منافع: در این پژوهش همه مسائل اخلاقی رعایت شده است و نویسندگان مقاله هیچگونه تضاد منافی را گزارش نکرده‌اند.

تشکر و قدردانی: در پایان از تمامی شرکت کنندگانی که در این پژوهش همکاری نموده‌اند، کمال تشکر و قدردانی را داریم.



منابع

اشرف، پریچهر، و شیخ الاسلامی، رضیه. (۱۳۹۶). بیگانگی تحصیلی در دانش آموزان: نقش کنترل روانی والدین و تأکیدات هدفی معلم. *مطالعات روانشناسی تربیتی*, ۱۴(۲۷), ۲۹-۶۲.

<https://doi.org/10.22111/jeps.2017.3419>

تموک، فاطمه، عطادخت، اکبر، و قربان جهرمی، رضا. (۱۴۰۲). اثربخشی توانبخشی شناختی رایانه‌ای بر فرسودگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان. *راهنمای شناختی در یادگیری*, ۱۱(۲۰), ۱۲۳-۱۴۱.

https://www.asj.basu.ac.ir/article_5176.html?lang=fa

خرمائی، فرهاد، و خیر، محمد. (۱۳۸۶). بررسی رابطه هدف‌گرایی و رویکرد دانشجویان به یادگیری. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی*, ۲(۷), ۱۲۳-۱۳۸.

https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_4364.html

رجایی، اعظم، نادی، محمدعلی، و منشی، غلامرضا. (۱۴۰۱). بررسی اثربخشی بسته آموزشی انگیزشی-دلبستگی به مدرسه بر پرخاشگری و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر پایه دهم. *راهنمای شناختی در یادگیری*, ۱۰(۱۹), ۶۱-۸۱.

<https://doi.org/10.22084/j.psychogy.2022.24000.2296>

سروی، صبا، دهقانی، مرضیه، و مقدم زاده، علی. (۱۴۰۰). بررسی رابطه درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی در بین دانشجویان دانشکده فنی دانشگاه تهران. *فصلنامه راهنمای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی*, ۴(۹), ۶۵-۷۱.

<https://www.ijpk.ir/showpaper/186699777664b86b896a46a>

همتی، رضا، و غفاری، مسعود. (۱۳۹۵). تحلیل چند سطحی عوامل مؤثر بر تاب‌آوری تحصیلی (مورد مطالعه: دانش آموزان مقطع متوسطه مناطق کمتر توسعه یافته شهرستان مبارکه). *رویکردهای نوین آموزشی*, ۱۱(۲), ۸۷-۱۰۶.

<https://doi.org/10.22108/nea.2016.21383>

References

Akbulut-Kiliçoğlu, N., Güldal, Ş., & Kasapoğlu, F. (2024). The Mediating Effect of Mindfulness on the Relationship Between Parental Attitudes and Psychological Resilience in University Students. *Journal of Hasan Ali Yücel Faculty of Education/Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi (HAYEF)*, 21(1).

Ames, C. (1992). Classrooms: Goals, structures, and student motivation. *Journal of Educational*

Psychology, 84(3), 261-271.
<https://doi.org/10.1037/0022-0663.84.3.261>

Ashraf, P., & sheikhholeslami, R. (2017). Academic alienation among students: The role of parental psychological control and teacher goal emphasis. *Journal of Educational Psychology Studies*, 14(27), 29-62. [In Persian]
<https://doi.org/10.22111/jeps.2017.3419>

Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: Revisiting a neglected construct. *Child development*, 67(6), 3296-3319.

Bjørnebekk, G., Diseth, A., & Ulriksen, R. (2013). Achievement motives, self-efficacy, achievement goals, and academic achievement at multiple stages of education: a longitudinal analysis. *Psychological reports*, 112(3), 771-787.
<https://doi.org/10.2466/14.09.PR0.112.3.771-787>

Cassidy S. (2015). Resilience Building in Students: The Role of Academic Self-Efficacy. *Frontiers in psychology*, 6, 1781.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01781>

Chang, T. F., & Qin, D. B. (2017). Relations between academic adjustment and parental psychological control of academically gifted Chinese American and European American students. *Child Indicators Research*, 10, 715-734.
<https://doi.org/10.1007/s12187-016-9403-1>

Chen, W. W. (2015). The relations between perceived parenting styles and academic achievement in Hong Kong: The mediating role of students' goal orientations. *Learning and individual differences*, 37, 48-54.
<https://doi.org/10.1016/j.lindif.2014.11.021>

Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC). *Depression and anxiety*, 18(2), 76-82.
<https://doi.org/10.1002/da.10113>

Deneault, A. A., Gareau, A., Bureau, J. F., Gaudreau, P., & Lafontaine, M. F. (2020). Fear of Failure Mediates the Relation Between Parental Psychological Control and Academic Outcomes: A Latent Mediated-Moderation Model of Parents' and Children's Genders. *Journal of youth and adolescence*, 49(8), 1567-1582.
<https://doi.org/10.1007/s10964-020-01209-x>

Elliot, A. J., & Reis, H. T. (2003). Attachment and exploration in adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2), 317-331.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.2.317>

Elliot, A. J., & McGregor, H. A. (2001). A 2 X 2 achievement goal framework. *Journal of*

- personality and social psychology, 80(3), 501-519.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.80.3.501>
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational psychology review*, 13, 1-22.
<http://dx.doi.org/10.1023/A:1009048817385>
- Filippello, P., Harrington, N., Costa, S., Buzzai, C., & Sorrenti, L. (2018). Perceived parental psychological control and school learned helplessness: The role of frustration intolerance as a mediator factor. *School Psychology International*, 39(4), 360-377.
<http://dx.doi.org/10.1177/0143034318775140>
- Gao, X., Liu, C., Guo, X., Liu, J., Qi, B., & Luo, L. (2020). Relationship between parental psychological control and children's academic achievement in China: The role of children's failure mindsets. *Children and Youth Services Review*, 119, 105627.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105627>
- Gholtash, A., Oujinezhad, A. R., & Barzegar, M. (2011). An Investigation of the Impact of Meta Cognitive Training on the Educational Performance and Creativity of the Fifth-Grade Primary School Students. [In Persian]
- Gonzalez, A. R., Holbein, M. F. D., & Quilter, S. (2002). High school students' goal orientations and their relationship to perceived parenting styles. *Contemporary Educational Psychology*, 27(3), 450-470. <https://doi.org/10.1006/ceps.2001.1104>
- Gurland, S.T., Grolnick, W.S. Perceived Threat, Controlling Parenting, and Children's Achievement Orientations. *Motiv Emot* 29, 103-121 (2005).
<https://doi.org/10.1007/s11031-005-7956-2>
- Hemmati, R., & Ghaffari, M. (2016). Multilevel Analysis of Effective Factor on Academic Resilience Among High School Students of Underdeveloped Regions of Mobarakeh. *New Educational Approaches*, 11(2), 87-106. [In Persian]
<https://doi.org/10.22108/nea.2016.21383>
- Kagan, J., & Moss, H.A. (1962). Birth to maturity: A study of psychological development. New York: John Wiley and Sons
- Khalaf, M. A. (2014). Validity and reliability of the academic resilience scale in Egyptian context. *US-China Education Review B*, 4(3), 202-210.
- Khormaei, F. Khayyer, M. (2007). Relationship of Goal Orientations with Approach to Learning among University Students. *Journal of Psychology (Tabriz University)*, 2(7), 123-138. SID.
<https://sid.ir/paper/120415/fa>. [In Persian]
- Kosterelioglu, I. (2018). Effects of Parenting Style on Students' Achievement Goal Orientation: A Study on High School Students. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 13(4), 91-107.
<https://doi.org/10.29329/epasr.2018.178.5>
- Lee, J., Yu, H., & Choi, S. (2012). The influences of parental acceptance and parental control on school adjustment and academic achievement for South Korean children: The mediation role of self-regulation. *Asia Pacific Education Review*, 13(2), 227-237. <https://doi.org/10.1007/s12564-011-9186-5>
- Lu, M., Walsh, K., White, S., & Shield, P. (2018). Influence of perceived maternal psychological control on academic performance in Chinese adolescents: Moderating roles of adolescents' age, gender, and filial piety. *Marriage & Family Review*, 54(1), 50-63.
<https://doi.org/10.1080/01494929.2017.1347548>
- Luo, W., Aye, K. M., Hogan, D., Kaur, B., & Chan, M. C. Y. (2013). Parenting behaviors and learning of Singapore students: The mediational role of achievement goals. *Motivation and Emotion*, 37, 274-285. <http://dx.doi.org/10.1007/s11031-012-9303-8>
- Masten A. S. (2011). Resilience in children threatened by extreme adversity: frameworks for research, practice, and translational synergy. *Development and psychopathology*, 23(2), 493-506.
<https://doi.org/10.1017/S0954579411000198>
- Midgley, C., Maehr, M. L., Hruda, L. Z., Anderman, E., Anderman, L., Freeman, K. E., & Urdan, T. (2000). Manual for the patterns of adaptive learning scales. *Ann Arbor: University of Michigan*, 734-763.
- Ojeleye, C. I., Adegbile, O. N., & Apanpa, T. (2023). academic resilience and self-esteem as determinant of students' academic performance in zamfara state. *Milestone: Journal of Strategic Management*, 3(2), 68-78. <http://dx.doi.org/10.19166/ms.v3i2.7206>
- Rahimian Boogar, E., & Asgharnejad Farid, A. A. (2008). The Relationship between psychological hardness also ego resiliency and mental health in adolescent and adult survivors of Bam earthquake. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 14(1), 62-70. <http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-416-fa.html> [In Persian]
- Rajaei, A., Nadi, M. A., & Manshaee, G. (2022). Investigation of the Efficacy of Motivational Educational-Attachment to School Package on Academic Aggression and Academic Performance among 10th Grade Female Students. *Biquarterly Journal of Cognitive Strategies in Learning*, 10(19), 61-81. [In Persian]

- <https://doi.org/10.22084/j.psychogy.2022.24000.2296>
- Pintrich, P. R., & Schunk, D. H. (2002). *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Pinquart, M. (2016). Associations of parenting styles and dimensions with academic achievement in children and adolescents: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 28(3), 475–493. <https://doi.org/10.1007/s10648-015-9338-y>
- Sarvari, S., Dehghani, M., & Moghadamzadeh, A. (2021). Investigating the Relationship between Academic Conflict and Academic Performance among Students of the Faculty of Engineering, University of Tehran. *Journal of New Strategies in Psychology and Educational Sciences*, 4(9), 65–71. [In Persian]
- Simpson, N. L. (2014). *Against all odds: Resiliency found in African American students at-risk who are succeeding in literacy*. ProQuest LLC, Ed.D. Dissertation, Sam Houston State University
- Soenens, B., Sierens, E., Vansteenkiste, M., Dochy, F., & Goossens, L. (2012). Psychologically controlling teaching: Examining outcomes, antecedents, and mediators. *Journal of educational psychology*, 104(1), 108–120. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0025742>
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., & Luyten, P. (2010). Toward a domain-specific approach to the study of parental psychological control: distinguishing between dependency-oriented and achievement-oriented psychological control. *Journal of personality*, 78(1), 217–256. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2009.00614.x>
- Sun, J., & Ban, Y. (2022). Relationship between parental psychological control and suicide ideation in Chinese adolescents: Chained mediation through resilience and maladjustment problems. *Frontiers in psychology*, 13, 946491. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.946491>
- Tamouk, F., Atadokht, A., & Ghorban Jahromi, R. (2023). The Effectiveness of Computer-Based Cognitive Rehabilitation on Academic Burnout and Academic Performance of Students. *Biquarterly Journal of Cognitive Strategies in Learning*, 11(20), 123–141. [In Persian] <https://doi.org/10.22084/j.psychogy.2023.26501.2482>
- Wang, Q., Pomerantz, E. M., & Chen, H. (2007). The role of parents' control in early adolescents' psychological functioning: a longitudinal investigation in the United States and China. *Child development*, 78(5), 1592–1610. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2007.01085.x>
- Xu, L., He, J., Wei, X., Zhang, Y., & Zhang, L. (2024). Parental Psychological Control and Adolescent Academic Achievement: The Mediating Role of Achievement Goal Orientation. *Behavioral sciences* (Basel, Switzerland), 14(3), 150. <https://doi.org/10.3390/bs14030150>
- Zhao, W., Xu, F., Ding, W., Song, Y., & Zhao, Q. (2019). The relationship between sensation seeking and tobacco and alcohol use among junior high school students: The regulatory effect of parental psychological control. *Frontiers in psychology*, 10, 2022.10:2022. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02022>